

Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego

Białystok, 24 września 2026 r.

Synteza diagnozy i celów Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego

Struktura obszarów diagnozy

Siedem obszarów analizy → trzy cele strategiczne SRWP 2030

● Uwarunkowania geopolityczne i endogeniczne

● Region jako przestrzeń przyjazna do życia

● Stan środowiska naturalnego i energetyka

● Dostępność komunikacyjna i transportowa

● Zasoby ludzkie i rynek pracy

● Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki

● Opieka zdrowotna, pomoc społeczna, mieszkalnictwo

3 cele strategiczne SRWP 2030

Województwo Podlaskie - podstawowe dane

Synteza najważniejszych wskaźników diagnozy 2026

1,13 mln

mieszkańców
(14. miejsce w PL)

- 56,2 tys.

osób ubyło
od 2015 roku (-4,7%)

- 3,9‰

przyrost naturalny

56,1 os/km²

gęstość zaludnienia
(2. od końca w PL)

53,7%

udział OZE
w zużyciu energii

181/235

miejsce w indeksie
konkurencyjności RCI

6,9%

stopa bezrobocia
(śr. PL: 5,1%)

25,5%

zagrożenie ubóstwem
(najwyższe w PL)

Uwarunkowania geopolityczne i endogeniczne

Położenie strategiczne na wschodniej granicy UE

Monocentryzm osadniczy

Dominacja Białegostoku przy rozproszeniu małych miast. Depopulacja.

Region buforowy UE

Od 2021 r. kryzys graniczny z Białorusią - ograniczenie powiązań logistycznych i transgranicznych.

Potencjał tranzytowy

Przy stabilizacji geopolitycznej - szansa odbudowy roli „wschodniej bramy UE” i logistycznego węzła bałtyckiego.

Dominacja rolna i leśna

60,1% użytki rolne, 31,9% grunty leśne. Ogranicza urbanizację, podnosi koszty infrastruktury i usług publicznych.

→ Kierunki działań: wzmacnianie policentryzmu, budowanie odporności obszarów przygranicznych, gotowość do reaktywacji powiązań wschodnich

Zasoby ludzkie i rynek pracy

Trwały odpływ ludności i starzenie się populacji

- 56,2 tys.

mieszkańców
ubyło od 2015 r.

Prognoza GUS 2060:
~885 tys. (-22%)

Przyrost naturalny (na 1 000 os.)

- 3,9‰

Mediana wieku

43,6 lat
(śr. PL: 43,3 lat)

Cudzoziemcy

23 398
(+80% od 2018)

Długotrwale bezrobotni wśród
zarejestrowanych

55,3%
(1. w Polsce)

Saldo migracji wewnętrznych

- 1 858
(pogłębiający się odpływ)

Osoby w wieku poprodukcyjnym

24,1%
(prognoza: 39,0% w 2060 r.)

→ Kierunki: retencja demograficzna, atrakcyjność osiedleńcza, integracja cudzoziemców, policentryzm MOF
Łomża + Suwałki + Bielsk Podlaski

Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki

Niski poziom startowy - duży potencjał specjalizacji

⚠ Wyzwania

Indeks RCI 2.0

181 na 235 regionów UE

Nakłady B+R

0,92% PKB
(śr. PL: 1,56%)

Finansowanie B+R przez przedsiębiorstwa

34,5%
(śr. PL: 54,7%)

✓ Atuty i specjalizacje

Silne koncentracje branżowe | LQ (2023)

11,79

wyroby mleczarskie

11,67

maszyny dla
rolnictwa
i leśnictwa

6,47

statki i łodzie

4 inteligentne specjalizacje RIS3 2027+

Przemysł rolno-spożywczy

Przemysł metalowo-
maszynowy i szkutniczy

Sektor medyczny i nauki
o życiu

Ekoinnowacje i nauki
o środowisku

+ ICT w powiązaniu z sektorami

Współpraca klastrowa

18,5% firm w klastrach
(czołówka w Polsce)

wśród aktywnych innowacyjnie przedsiębiorstw przemysłowych

→ Kierunki: modernizacja technologiczna MŚP, zwiększenie B+R w sektorze prywatnym, internacjonalizacja, wzmocnienie klastrów

Środowisko naturalne i energetyka

Wyjątkowy kapitał przyrodniczy + transformacja energetyczna

4 Parki Narodowe

w tym BPN (UNESCO)

53,7 % OZE

w zużyciu energii

**16,3% krajowego
pogłowia bydła**

baza dla biogazu (3. PL)

**31,6% obszarów
chronionych**

Natura 2000, parki

Kluczowe wyzwania

Sieć gazowa

16 miejsce (ostatnie) w PL

32% mieszkańców z dostępem do gazu

Kanalizacja wiejska

Tylko 26% ludności wsi (92% ludności miast)

Retencja wody

Jeden z najniższych wskaźników

Energia elektryczna

Niedobór bilansowy 37,1%

→ Kierunki: OZE + magazyny energii, biogazownie rolnicze, sieci wodno - kanalizacyjne na wsiach, błękitno - zielona infrastruktura

Transport i usługi publiczne

Dostępność komunikacyjna oraz ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Dostępność transportowa

- Via Baltica (S61) + Rail Baltica kluczowe inwestycje w toku
- Brak lotniska regionalnego jedynie lotniska sportowe i prywatne
- Sieć kolejowa - 15. miejsce w PL dalsza rozbudowa
- 45% dróg o nawierzchni gruntowej wykluczone obszary wiejskie
- Potencjał logistyczny 300 km → 20 mln konsumentów

Zdrowie i pomoc społeczna

- Lekarze - 4. miejsce w PL 51,7 / 10 tys.
- Ale: 103,7 Białystok vs 7,0 Moniecki głęboka polaryzacja
- Psychiatria dziecięca braki poza BOF
- Ubóstwo 26,4% (1 w PL) dużo ponad średnią w Polsce
- 32 placówki pieczy zastępczej tylko 12 wolnych miejsc

→ Kierunki: Rail Baltica, powiązania wewnętrzne, likwidacja pustyni medycznych, profilaktyka, budownictwo społeczne

Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego

CEL 1

Konkurencyjna i odporna gospodarka

- 1.1 Przemysł i usługi przyszłości
- 1.2 Regionalny system innowacji
- 1.3 Przedsiębiorczość, inwestycje, internacjonalizacja
- 1.4 Transformacja cyfrowa i cyberbezpieczeństwo
- 1.5 Bezpieczeństwo energetyczne i GOZ

CEL 2

Wysoka jakość życia i silny kapitał ludzki

- 2.1 Edukacja i kompetencje przyszłości
- 2.2 Aktywność zawodowa i rynek pracy
- 2.3 Zdrowie, profilaktyka, opieka długoterminowa
- 2.4 Włączenie społeczne, mieszkalnictwo, integracja
- 2.5 Kultura, aktywność obywatelska i jakość życia

CEL 3

Spójny, policentryczny i bezpieczny region

- 3.1 Policentryczna sieć osadnicza
- 3.2 Dostępność transportowa i cyfrowa
- 3.3 Odporne pogranicze i bezpieczeństwo
- 3.4 Środowisko, adaptacja klimatyczna, ład przestrzenny
- 3.5 Dobre zarządzanie i partnerstwa

Cel 1: Konkurencyjna i odporna gospodarka

Modernizacja struktury ekonomicznej i wzrost innowacyjności

Diagnoza: RCI 2.0 - 181/235 UE; B+R 0,92% PKB; 97,3% firm to mikroprzedsiębiorstwa; eksport 1% wartości PL; silne specjalizacje: mleczarstwo (LQ 11,79), maszyny rolnicze (LQ 11,67)

1.1. Przemysł i usługi przyszłości

Unowocześnienie linii produkcyjnych, automatyzacja, technologie medium-high-tech. Modernizacja przetwórstwa rolno-spożywczego.

1.2. Regionalny system innowacji

Zwiększenie B+R w sektorze prywatnym, centra transferu technologii, living labs, współpraca nauka - biznes.

1.3. Przedsiębiorczość, inwestycje, internacjonalizacja

Ekspansja zagraniczna MŚP, targi, dywersyfikacja rynków, lokalna przedsiębiorczość i rolnictwo. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej BOF + Łomża + Suwałki + Bielsk Podlaski.

1.4. Transformacja cyfrowa i cyberbezpieczeństwo

Audyty cyfrowe MŚP, wdrożenie systemów ICT, e-commerce, sztuczna inteligencja. Bezpieczeństwo cyfrowe infrastruktury.

1.5. Bezpieczeństwo energetyczne i GOZ

OZE + magazyny energii, biogazownie rolnicze, efektywność energetyczna, gospodarka obiegu zamkniętego.

Cel 2: Wysoka jakość życia i silny kapitał ludzki

Retencja demograficzna, zdrowie, edukacja i integracja społeczna

Diagnoza: depopulacja (–56,2 tys. os.); bezrobocie długotrwałe 55,3% (1. PL); ubóstwo 25,5% (1. PL); mediana wieku 43,6 lat; 51,7 lekarzy/10 tys.; polaryzacja przestrzenna

2.1. Edukacja i kompetencje przyszłości

Kształcenie dualne, szkolnictwo branżowe, uczenie się przez całe życie. Dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku (TSL, medycyna, umiejętności cyfrowe).

2.2. Aktywność zawodowa i rynek pracy

Aktywizacja osób 50+, programy wsparcia długotrwałe bezrobotnych. Rozwój miejsc pracy o wyższej wartości dodanej.

2.3. Zdrowie, profilaktyka, opieka długoterminowa

Likwidacja pustyń medycznych. Przesunięcie ku profilaktyce i opiece środowiskowej. Wzmocnienie psychiatrii dziecięcej. Opieka długoterminowa dla seniorów. Żywność lokalna.

2.4. Włączenie społeczne, mieszkalnictwo, integracja

Budownictwo społeczne TBS. Wsparcie pieczy zastępczej.

2.5. Kultura, aktywność obywatelska i jakość życia

Wzrost dostępności oferty kulturalnej. Wzmacnianie wielokulturowej tożsamości regionu. Kapitał społeczny i inicjatywy lokalne.

Cel 3: Spójny, policentryczny i bezpieczny region

Dostępność, odporność, środowisko i zarządzanie terytorialne

Diagnoza: 12. PL wg PKB/os.; brak lotniska; kryzys graniczny od 2021 r.; 31,6% obszarów chronionych; monocentryzm: Białystok vs peryferia

3.1. Policentryczna sieć osadnicza

Wzmacnianie MOF Łomży i Suwałk oraz Bielska Podlaskiego jako biegunów równoważących. Wsparcie miast powiatowych jako lokalnych centrów usług. Przeciwdziałanie marginalizacji gmin wiejskich.

3.2. Dostępność transportowa i cyfrowa

Rail Baltica, Via Carpatia. Rozbudowa kolei regionalnej. Szerokopasmowy internet na obszarach wiejskich. Transport publiczny i rowerowy.

3.3. Odporne pogranicze i bezpieczeństwo

Wzmacnianie infrastruktury bezpieczeństwa. Ochrona ludności i zarządzanie kryzysowe. Gotowość do odbudowy powiązań transgranicznych po stabilizacji. Bezpieczeństwo żywnościowe.

3.4. Środowisko, adaptacja klimatyczna, ład przestrzenny

Ochrona walorów Puszczy Białowieskiej, parków narodowych. Retencja wodna, błękitno - zielona infrastruktura. Ład przestrzenny i plany ogólne gmin.

3.5. Dobre zarządzanie i partnerstwa

Wzmocnienie zarządzania terytorialnego. Partnerstwa europejskie i krajowe. Koordynacja OSI regionalnych i krajowych.

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)

Terytorialne ukierunkowanie działań

OSI Regionalne

BOF

Białostocki Obszar Funkcjonalny

Główny rdzeń metropolitalny, centrum usług wyższego rzędu i rynku pracy

SOW

Subregionalne ośrodki wzrostu

MOF Łomży i MOF Suwałk, Bielsk Podlaski - równoważenie dominacji Białegostoku

MP

Miasta powiatowe

Lokalne centra usług publicznych dla obszarów wiejskich

OSI Krajowe (Rekomendacje MFiPR)

OZG

Obszary przy granicy zewnętrznej UE

PSM

Policentryczna sieć miast

OWR

Obszary wiejskie wymagające włączenia

OSI Regionalne i OSI Krajowe
tworzą układ
komplementarny

Kluczowe kierunki aktualizacji SRWP 2030

01

Zatrzymanie odpływu ludności

Retencja demograficzna jako naczelny priorytet. Atrakcyjność osiedleńcza, budownictwo, usługi publiczne blisko domu.

02

Wzmocnienie policentryzmu

BOF + MOF Łomży + MOF Suwałk + Bielsk Podlaski + miasta powiatowe = dyfuzja rozwoju na cały region.

03

Unowocześnienie gospodarki

Od tradycyjnych specjalizacji do technologii medium-high-tech. Więcej B+R w firmach, cyfryzacja MŚP, internacjonalizacja.

04

Budowa odporności pogranicza

Bezpieczeństwo + gotowość do reaktywacji powiązań wschodnich po stabilizacji. Dywersyfikacja gospodarcza niezależna od ruchu transgranicznego.

05

Transformacja energetyczna

OZE, biogazownie, magazyny energii. Sieci wod-kan na wsiach. Błękitno - zielona infrastruktura. Samowystarczalność regionalna.

06

Wyrównanie dostępu do usług

Likwidacja pustyń medycznych. Usługi opiekuńcze w każdej gminie. Centra Integracji Społecznej. Profilaktyka zdrowotna na wsiach.

Dziękujemy

**Departament Zarządzania Funduszami i Programami
Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego**

strategia.podlaskie.eu

Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego

Białystok, 24 września 2026 r.